

Κ.Ε.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 784_2024
ΗΜΕΡ.: 26/2/2024

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΟΙΚ/ΚΩΝ Τ.Α. & Α.Π.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΕΣΟΔΩΝ

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 2024

Α.Π.: 17729

ΠΡΟΣ: Τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
του Κράτους
Διευθύνσεις Διοίκησης &
ειδικά για την Αποκ/νη Δ/ση Αιγαίου
Διεύθυνση Εσωτερικών

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας : 101 83, ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Μ. Προβατάρης
Α. Βλασίδου
Τηλέφωνο : 213.136.4802 - 4807
E-mail : oikonomika.ota@ypes.gr

ΘΕΜΑ: «Παροχή διευκρινίσεων επί της αποσβεστικής προθεσμίας για τη βεβαίωση και επί του χρόνου παραγραφής προς είσπραξη της εισφοράς σε χρήμα του άρθρου 9 του ν. 1337/1983 (Α' 33), καθώς και των οφειλών από πρόστιμα Κ.Ο.Κ.»

Με αφορμή έγγραφα και τηλεφωνικά ερωτήματα προς την Υπηρεσία μας από δήμους και πολίτες επί της αποσβεστικής προθεσμίας βεβαίωσης και παραγραφής προς είσπραξη της εισφοράς σε χρήμα του άρθρου 9 του ν. 1337/1983, καθώς και των οφειλών από πρόστιμα ΚΟΚ, παρέχουμε τις ακόλουθες διευκρινίσεις και οδηγίες για την ενιαία και ορθή εφαρμογή αυτών:

1. ΟΦΕΙΛΕΣ ΛΟΓΩ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑ (άρθρου 9 ν. 1337/1983)

Το Υπουργείο Εσωτερικών με το υπ'αριθμ. 94670/21-12-2021 έγγραφο του ενημέρωσε τους δήμους της Χώρας μέσω των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για την υπ'αριθμ. 170/2020 Γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ). Με την συγκεκριμένη Γνωμοδότηση, η οποία έχει γίνει αποδεκτή από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, συνεπώς η εφαρμογή της είναι υποχρεωτική από τη Διοίκηση (παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3086/2002, Α' 324), το ΝΣΚ διευκρίνισε κατά τρόπο ρητό, σαφή και αδιαμφισβήτητο το ισχύον νομοθετικό καθεστώς σχετικά με το χρόνο αποσβεστικής προθεσμίας βεβαίωσης και παραγραφής των οφειλών λόγω εισφοράς σε χρήμα.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την εν λόγω Γνωμοδότηση: «Ο χρόνος αποσβεστικής προθεσμίας του δικαιώματος των Ο.Τ.Α. προς βεβαίωση εισφοράς σε χρήμα είναι πενταετής και άρχεται από το τέλος του

οικονομικού έτους, εντός του οποίου έλαβε χώρα η κύρωση της οικείας πράξης εφαρμογής, με την επιφύλαξη των οριζόμενων εξαιρετικών περιπτώσεων στο β' εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του α.ν. 344/1968, ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης των σχετικών απαιτήσεων των Ο.Τ.Α., προ ή μετά την ισχύ του άρθρου 2 του ν. 4315/2014». Επιπλέον, «ο χρόνος παραγραφής προς είσπραξη των βεβαιωμένων οφειλών των υπόχρεων ιδιοκτητών από τις εισφορές σε χρήμα είναι πενταετής (5) και άρχεται από το τέλος του οικονομικού έτους, εντός του οποίου έλαβε χώρα η οριστική βεβαίωση αυτών».

Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη Γνωμοδότηση δεν δημιούργησε ένα νέο νομοθετικό καθεστώς ως προς τους χρόνους βεβαίωσης και είσπραξης οφειλών εισφοράς σε χρήμα που ισχύει από την αποδοχή της και μετά, αλλά αντίθετα διευκρίνισε ότι η πενταετής αποσβεστική προθεσμία του δικαιώματος των δήμων προς βεβαίωση εισφοράς σε χρήμα, όπως επίσης, ο πενταετής χρόνος παραγραφής προς είσπραξη των σχετικών οφειλών, ήταν πάντοτε το νόμιμο χρονικό διάστημα που είχαν δικαίωμα οι δήμοι να βεβαιώσουν ταμειακά ή να εισπράξουν τις συγκεκριμένες οφειλές, ήδη από τη θέσπισή τους με το ν. 1337/1983 (Α' 71). Επομένως και ακριβώς επειδή η Γνωμοδότηση είναι σαφής και η εφαρμογή της είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση, οι δήμοι δεν έχουν κανένα νόμιμο έρεισμα, πέραν των οριζόμενων εξαιρετικών περιπτώσεων στο β' εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του α.ν. 344/1968, να υπερβαίνουν τον κανόνα των πέντε ετών για την βεβαίωση και αντίστοιχα για την είσπραξη, επικαλούμενοι διαφορετικές εκτιμήσεις ή ερμηνείες δικές τους ή άλλων Υπηρεσιών, παλαιότερες της αποδοχής της Γνωμοδότησης ή νεότερες.

Σημειώνεται επίσης, ότι οι σχετικές περί «Βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων των δήμων» διατάξεις των του ν. 5027/2023 (Α' 48), οι οποίες θεσπίστηκαν μετά την αποδοχή της 170/2020 Γνωμοδότησης του ΝΣΚ, καθώς και η υπ' αριθμ. 534 (α.π. 38880/04-05-2023) σχετική Εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών για την εφαρμογή του ν. 5027/2023, δεν τροποποιούν σε καμία περίπτωση τον κανόνα των πέντε ετών που διευκρινίστηκε με την υπ' αριθμ. 170 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, καθώς:

1. Με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 39 του ν. 5027/2023 τέθηκε ο γενικός κανόνας των πέντε ετών ως αποσβεστική προθεσμία για την ταμειακή βεβαίωση κάθε είδους οφειλών προς δήμους, συμπεριλαμβανομένων των οφειλών λόγω εισφοράς σε χρήμα.
2. Με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 72 του ν. 5027/2023, θεσπίστηκε ότι για την βεβαίωση και είσπραξη των παλαιών οφειλών, που γεννήθηκαν πριν τις 31.12.2018, οι δήμοι για δύο χρόνια από την ψήφιση του ν. 5027/2023 οφείλουν να κάνουν χρήση του προηγούμενου νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε για κάθε είδους οφειλή. Σε ότι αφορά την βεβαίωση και είσπραξη των οφειλών λόγω εισφοράς σε χρήμα του άρθρου 9 του ν. 1337/1983, το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς είναι εκείνο που διευκρινίστηκε με την υπ' αριθμ. 170/2020 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Τέλος, σε ότι αφορά τυχόν αιτήσεις δημοτών για επιστροφή ως αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών λόγω εισφοράς σε χρήμα, που αφορούν περιπτώσεις οφειλών που βεβαιώθηκαν ταμειακά πέραν των πέντε ετών, άρα μη νόμιμα, οι δήμοι στο πλαίσιο της τήρησης της αρχής του κράτους δικαίου και της χρηστής διοίκησης, οφείλουν να τις χειρίζονται στηριζόμενοι στις ισχύουσες διατάξεις, όπως αυτές έχουν διευκρινιστεί με τη Γνωμοδότηση του ΝΣΚ και σε καμία περίπτωση δεν νομιμοποιούνται σε δικές τους ερμηνείες που αλλοιώνουν επί της ουσίας το πραγματικό τους περιεχόμενο.

Οφείλουμε επιπλέον να επισημάνουμε πως σύμφωνα με πολλές διαμαρτυρίες πολιτών που φτάνουν ως εμάς, ορισμένοι δήμοι που για διάφορους λόγους είχαν αδρανήσει πολλά χρόνια να κινήσουν τις διαδικασίες βεβαίωσης και είσπραξης της **εισφοράς σε χρήμα**, σήμερα αντιδρούν αρνούμενοι να εφαρμόσουν την ισχύουσα νομοθεσία (ν. 5027/2023 σε συνδυασμό με την Γνωμοδότηση ΝΣΚ υπ' αριθμ. 170/2020 που έχει γίνει αποδεκτή από τον Υπουργό Περιβάλλοντος), αναγκάζοντας τους πολίτες να διαμαρτύρονται και να προσφεύγουν στις Ανεξάρτητες Αρχές και στα Δικαστήρια. Συχνά μάλιστα, προκειμένου να δικαιολογήσουν την άρνηση εφαρμογής των ανωτέρω, οι υπεύθυνοι υπάλληλοι ή και αιρετοί άρχοντες επικαλούνται γνωμοδοτήσεις ή απόψεις νομικών συμβούλων του δήμου ή ιδιωτών νομικών, οι οποίες σε κάθε περίπτωση δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν την άρνηση εφαρμογής των ισχυόντων, όπως αυτά προσδιορίζονται με σαφήνεια από το υπουργείο. Η πρακτική αυτή επιπλέον, αντίκειται σαφώς και στην αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία επιτάσσει τη διευκόλυνση των πολιτών στην άσκηση των δικαιωμάτων τους και όχι στη δημιουργία εμποδίων, ώστε να αναγκάζονται να καταφεύγουν άσκοπα στη Δικαιοσύνη.

2. ΟΦΕΙΛΕΣ ΑΠΟ ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΠΡΟΣΤΙΜΑ (π.χ. παραβάσεις Κ.Ο.Κ.)

Το Υπουργείο Εσωτερικών με την υπ' αριθμ. 534/2023 (α.π. 38880/04-05-2023) σχετική Εγκύκλιο διευκρίνισε το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης οφειλών από αυτοτελή πρόστιμα. Συγκεκριμένα, με την Εγκύκλιο τονίστηκε με σαφήνεια η τριετής αποσβεστική προθεσμία που έχουν στη διάθεσή τους οι δήμοι για την ταμειακή βεβαίωση των συγκεκριμένων προστίμων, ενώ σε ότι αφορά την είσπραξή τους, διευκρινίστηκαν οι σχετικές προθεσμίες που ισχύουν τόσο κατά το μεταβατικό διάστημα που θέτει ο ν. 5027/2023 (δηλ. 02/03/2023 έως 02/03/2025), όσο και για τις προθεσμίες που ισχύουν μετά τη λήξη του μεταβατικού διαστήματος.

Εντούτοις και δεδομένου ότι η Υπηρεσία μας παρόλες τις ανωτέρω διευκρινίσεις, συνεχίζει να γίνεται δέκτης ερωτημάτων από δήμους και πολίτες σχετικά με τα ισχύοντα για τους χρόνους βεβαίωσης και είσπραξης οφειλών από αυτοτελή πρόστιμα, **κυρίως για τα πρόστιμα από παραβάσεις του Κ.Ο.Κ.**, θεωρούμε χρήσιμο να διευκρινίσουμε εκ νέου και αναλυτικότερα τα εξής:

Τα πρόστιμα από παραβάσεις Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (άρθρο 26 ν. 1080/1980, άρθρα 55 και 59 ν. 1416/1984, άρθρο 4 ν. 1900/1990, άρθρο 59 ν. 2065/1992, άρθρο 31 ν. 2130/93, άρθρο 45 ν. 2218/1994, άρθρο 34 και 104 ν. 2696/1999, άρθρο 27 παρ. 2 ν. 3202/2003, άρθρο 28 ν. 3220/2004, άρθρο 15 ν. 3534/2007, άρθρο 93 ν. 3542/2007) εντάσσονται στα «**αυτοτελή πρόστιμα**», εκείνα δηλαδή που επιβάλλονται από άλλους νόμους, που ρυθμίζουν θέματα άσχετα με την οικονομική λειτουργία των Ο.Τ.Α., εξαιτίας κάποιας παράβασης συγκεκριμένων διατάξεών τους.

2Α. Αποσβεστική προθεσμία ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ αυτοτελών προστίμων.

Ως προς τον χρόνο βεβαίωσης, τα αυτοτελή πρόστιμα, άρα και αυτά του Κ.Ο.Κ., υπάγονται στις διατάξεις του **άρθρου 71 του ν. 542/1977** (Α΄ 41) που ορίζει ότι: *«Η βεβαίωση οιοδήποτε φόρου, τέλους, προστίμου υπέρ του Δημοσίου μετά των πάσης φύσεως προσθέτων και υπέρ τρίτων ενεργείται εντός προθεσμίας τριών μηνών από τη λήξη του μηνός, εντός του οποίου εκτήθη ο τίτλος βεβαίωσης. Η βεβαίωση δύναται να ενεργηθεί και μετά την πάροδο της τριμήνου προθεσμίας και όχι πέραν των τριών ετών από της λήξεως του έτους εντός του οποίου εκτήθη ο τίτλος βεβαίωσης»*.

Συνεπώς με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο η προθεσμία βεβαίωσης μιας παράβασης Κ.Ο.Κ. ανάγεται στα 3 έτη, τον αποσβεστικό (συνεπώς μη επιδεχόμενο υπέρβασης) χαρακτήρα της οποίας αναγνωρίζει παγίως το Συμβούλιο της Επικρατείας (αποφάσεις 1783/2002, 1503/2006, 2944/2008, 571/2009 και 1093/2010).

Σημειώνεται ότι η αποσβεστική προθεσμία για τη βεβαίωση των εν λόγω προστίμων δεν τροποποιείται με τις νέες διατάξεις του ν. 5027/2023 και συνεπώς, ο κανόνας των τριών ετών για τη βεβαίωσή τους παραμένει αναλλοίωτος και ισχύει για όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις, είτε αφορούν πρόστιμα παλαιών ετών είτε νεότερων είτε εντάσσονται στις μεταβατικές διατάξεις του ν. 5027/2023 είτε όχι. Συνεπώς, κατόπιν των ανωτέρω καθίσταται απολύτως σαφές ότι σε περίπτωση που κατά το παρελθόν κάποιος δήμος προέβη σε ταμειακή βεβαίωση ενός προστίμου του Κ.Ο.Κ. μετά την πάροδο τριών ετών από την απόκτηση του τίτλου βεβαίωσης, η συγκεκριμένη βεβαίωση θεωρείται ως μη νόμιμη και ο δήμος έχει χάσει την αξίωσή του να ζητάει την καταβολή της οφειλής. Ομοίως, θεωρείται ως μη νόμιμη η περίπτωση δήμου που πρόκειται να βεβαιώσει ταμειακά ένα πρόστιμο του Κ.Ο.Κ. μετά την πάροδο τριών ετών από τη συντέλεση της παράβασης.

2Β. Αποσβεστική προθεσμία ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ αυτοτελών προστίμων.

Ως προς τον χρόνο είσπραξης, τα αυτοτελή πρόστιμα, άρα και αυτά του Κ.Ο.Κ., υπάγονταν στις διατάξεις του άρθρου 6 εδ. 1^ο α.ν. 344/1968, συνεπώς σε αυτά η προθεσμία είσπραξης (εφόσον έχει προηγηθεί νόμιμη βεβαίωση) ήταν 20ετής μέχρι την ημέρα δημοσίευσης του ν. 5027/2023 που την άλλαξε σε 5ετή «αποσβεστική προθεσμία».

Σε ότι αφορά την αποσβεστική προθεσμία για την είσπραξη των βεβαιωμένων (εντός τριετίας κατά τα προηγούμενα) οφειλών αυτοτελών προστίμων, οι διατάξεις του ν. 5027/2023 δημιουργούν δύο κατηγορίες προστίμων, ανάλογα με το χρόνο γέννησής τους, για τις οποίες ισχύουν διαφορετικές προθεσμίες.

Η πρώτη κατηγορία προστίμων περιλαμβάνει εκείνα που γεννήθηκαν **μετά τις 31.12.2018**. Στην συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμόζεται το άρθρο 39 του ν. 5027/2023 με το οποίο τίθεται ο κανόνας της πενταετούς προθεσμίας, για την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων που αρχίζει από τη λήξη του έτους της ταμειακής τους βεβαίωσης.

Η δεύτερη κατηγορία προστίμων περιλαμβάνει εκείνα που γεννήθηκαν **μέχρι και τις 31.12.2018**. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ο ν. 5027/2023 δίνει τη δυνατότητα στους δήμους να τα εισπράξουν (εφόσον έχει προηγηθεί νόμιμη βεβαίωση) κάνοντας χρήση των διατάξεων του άρθρου 6 εδ. 1^ο α.ν. 344/1968 που προβλέπουν εικοσαετή προθεσμία παραγραφής. Επομένως ένα πρόστιμο του Κ.Ο.Κ. που γεννήθηκε μέχρι και τις 31.12.2018 και βεβαιώθηκε εντός τριετίας, μπορεί να εισπραχθεί αρκεί το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη βεβαίωσή του να μην υπερβαίνει τα 20 έτη. Σημειώνεται ότι ο **βασικός περιορισμός** που τίθεται με το άρθρο 72 του ν. 5027/2023 είναι ότι η χρήση της 20ετούς προθεσμίας είσπραξης, γίνεται μόνο για δύο έτη από την έναρξη ισχύος του νόμου, **δηλαδή μέχρι τις 02.03.2025. Μετά την πάροδο της συγκεκριμένης καταληκτικής ημερομηνίας όλα τα πρόστιμα ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησής τους, αποσβένονται μετά την πάροδο πέντε ετών από την ταμειακή τους βεβαίωση, με συνέπεια τη διαγραφή τους.**

Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω, δίνονται οι ακόλουθες περιπτώσεις προστίμων της δεύτερης κατηγορίας, δηλ. αυτών που γεννήθηκαν μέχρι και τις 31.12.2018, τα οποία νομιμοποιούνται να εισπράξουν οι δήμοι κατά το τρέχον έτος, το έτος 2025 και μέχρι τη λήξη της μεταβατικής προθεσμίας (02.03.2025), καθώς και για την περίοδο μετά τη λήξη της μεταβατικής προθεσμίας:

Περίοδος αναφοράς	Δικαίωμα είσπραξης προστίμων που γεννήθηκαν μέχρι και τις 31.12.2018
Έτος 2024	Εισπράττονται όλα τα πρόστιμα που έχουν <u>βεβαιωθεί ταμειακά</u> από το έτος 2004 και μετά.
01.01.2025 έως και 02.03.2025	Εισπράττονται όλα τα πρόστιμα που έχουν <u>βεβαιωθεί ταμειακά</u> από το έτος 2005 και μετά.
03.03.2025 και μετά	Τίθεται χωρίς εξαιρέσεις ο κανόνας της πενταετούς προθεσμίας, για την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων που αρχίζει από τη λήξη του έτους της ταμειακής τους βεβαίωσης.

Επιπροσθέτως, σε ότι αφορά τη δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας είσπραξης των αυτοτελών προστίμων, ισχύουν τα όσα έχουν διευκρινιστεί με την υπ' αριθμ. 534/2023 σχετική Εγκύκλιό μας.

Οφείλουμε επιπλέον να επισημάνουμε πως σύμφωνα με πολλές διαμαρτυρίες πολιτών που φτάνουν ως εμάς, ορισμένοι δήμοι που για διάφορους λόγους είχαν αδρανήσει πολλά χρόνια να κινήσουν τις διαδικασίες βεβαίωσης και είσπραξης των προστίμων Κ.Ο.Κ., σήμερα σπεύδουν να αναζητήσουν (βεβαιώσουν αρχικά και εισπράξουν στη συνέχεια) πρόστιμα που ανάγονται στον προηγούμενο αιώνα, φέρνοντας προ εκπλήξεως τους πολίτες και αναγκάζοντάς τους να καταφεύγουν στον Συνήγορο του Πολίτη ή τα Δικαστήρια. Η πρακτική αυτή, σύμφωνα με όσα αναπτύχθηκαν παραπάνω είναι νομικά αυθαίρετη για πρόστιμα που γεννήθηκαν προ του 2001.

Κατόπιν όλων των παραπάνω, παρακαλούνται **οι Γραμματείς Αποκεντρωμένων Διοικήσεων** στο πλαίσιο του εποπτικού τους ρόλου (άρθρα 214 επ. ν. 3852/2010, Α' 87) να παρακολουθούν στενότερα την τήρηση της καταγραφείσας και σαφώς προσδιορισμένης νομοθεσίας από τους δήμους αρμοδιότητάς τους και να εξαντλούν τις δυνατότητες που τους παρέχει ο νόμος, προκειμένου να μην ανακύπτουν φαινόμενα αυθαιρεσίας και άδικης ταλαιπωρίας των πολιτών.

Το παρόν έγγραφο παρακαλούμε **να γνωστοποιήσετε άμεσα** στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού χωρικής σας αρμοδιότητας, μεριμνώντας παράλληλα για την τήρηση των διαλαμβανομένων σε αυτό.

**Ο Γενικός Γραμματέας
Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης**

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Κοινοποίηση:

1. ΚΕΔΕ
Ακαδημίας 65 & Γενναδίου 8
Τ.Κ. 10678, Αθήνα
2. ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Χαλκοκονδύλη 17,
104 32 Αθήνα

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού
2. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης
3. Γεν. Διευθυντή Οικ/κών Τοπ. Αυτ/σης & Αναπτ. Πολιτικής
4. Διεύθυνση Οικονομικών Τ.Α.